

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**от 11 юли 2017 година****относно националната програма за реформи на Словакия за 2017 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Словакия за 2017 г.**

(2017/C 261/24)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики ⁽¹⁾, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 16 ноември 2016 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за 2017 г. за координация на икономическите политики. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 9—10 март 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾, на 16 ноември 2016 г. Комисията прие Доклад за механизма за предупреждение, в който Словакия не е посочена като държава членка, за която ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, която беше одобрена от Европейския съвет на 9—10 март 2017 г. На 21 март 2017 г. Съветът прие препоръката относно икономическата политика на еврозоната (наричана оттук нататък „препоръка за еврозоната“) ⁽³⁾.
- (2) Като държава, чиято парична единица е еврото, и с оглед на тесните взаимовръзки между икономиките в икономическия и паричен съюз, Словакия следва да гарантира цялостното и навременно изпълнение на препоръката за еврозоната, както е посочено в препоръки 1—2 по-долу.
- (3) Докладът за Словакия за 2017 г. беше публикуван на 22 февруари 2017 г. В него бе оценен напредъкът на Словакия в изпълнението на специфичните за страната препоръки, приети от Съвета на 12 юли 2016 г., последващите действия във връзка със специфичните за страната препоръки, приети през предходните години, и напредъкът на Словакия по отношение на националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (4) На 26 април 2017 г. Словакия представи своята национална програма за реформи за 2017 г. и програмата си за стабилност за 2017 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.

⁽¹⁾ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁽³⁾ ОВ C 92, 24.3.2017 г., стр. 1.

- (5) Съответните специфични за страната препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁾, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на европейските структурни и инвестиционни фондове с доброто икономическо управление.
- (6) Спрямо Словакия понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж. В своята програма за стабилност за 2017 г. правителството планира да подобри номиналния дефицит до 1,3 % от БВП през 2017 г. и постепенно допълнително до 0 % от БВП през 2019 г. и 2020 г. Средносрочната бюджетна цел — структурен дефицит от 0,5 % от БВП — се очаква да бъде постигната през 2018 г. Според програмата за стабилност за 2017 г. съотношението на консолидирания държавен дълг спрямо БВП се очаква постепенно да намалее до 46 % до 2020 г. Макроикономическият сценарий в основата на тези бюджетни прогнози е реалистичен.
- (7) На 12 юли 2016 г. Съветът препоръча на Словакия да постигне годишна фискална корекция от 0,5 % от БВП за постигане на средносрочната бюджетна цел през 2017 г. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2017 г. има риск от известно отклонение от тази препоръка през 2017 г.
- (8) През 2018 г., с оглед на фискалната ѝ ситуация, се очаква Словакия да се приспособи по-пълно към средносрочната бюджетна цел за структурен дефицит от 0,5 % от БВП. Според общоприетата таблица за корекциите съгласно Пакта за стабилност и растеж, тези корекции налагат изискването номиналният темп на растеж на нетните първични държавни разходи⁽²⁾ да не превишава 2,9 %. Това би съответствало на структурна корекция от 0,5 % от БВП. Ако политиката не бъде променена, съществува риск от значително отклонение от това изискване през годините 2017 и 2018, взети заедно. Като цяло Съветът е на мнение, че Словакия трябва да бъде готова да предприеме допълнителни мерки, за да спази изискването през 2017 г., и че ще са необходими допълнителни мерки през 2018 г., за да се съобрази с разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж. Както е предвидено обаче в Регламент (ЕО) № 1466/97, оценката на бюджетните планове и бюджетните резултати следва да взема под внимание бюджетния баланс на държавите членки предвид условията на икономическия цикъл. Както се припомня в съобщението на Комисията относно европейския семестър за 2017 г., придружавашо тези специфични за отделните държави препоръки, при оценката на проекта на бюджетния план за 2018 г. и при последващата оценка на бюджетните резултати за 2018 г. ще трябва надлежно да се вземе предвид целта за постигане на фискална позиция, допринасяща за засилването на процеса на възстановяване и за гарантиране устойчивостта на публичните финанси на Словакия. В този контекст Съветът отбелязва, че Комисията възнамерява да извърши цялостна оценка в съответствие с Регламент (ЕО) № 1466/97, по-специално с оглед на ситуацията на икономическия цикъл в Словакия.
- (9) Публичните финанси на Словакия все още са изправени пред рискове в дългосрочен план. Разходите за здравеопазване продължават да представляват риск за дългосрочната устойчивост на публичните финанси, а увеличаването на ефективността на разходите за здравеопазване на Словакия продължава да бъде предизвикателство. Предприети бяха някои стъпки за рационализиране на болничните грижи и за снижаване на разходите, но все още не се виждат конкретни резултати. Прегледът на разходите за 2016 г. набеляза потенциални икономии. Напредъкът в постигането на цялостна реформа на здравеопазването и здравните разходи обаче до момента е бавен, а въвеждането на система за плащания, основана на диагностично свързани групи, и на системи за електронно здравеопазване отбелязва твърде бавен напредък. Междувременно дефицитът на държавната пенсионна система се очаква да се удвои в дългосрочен план, а пенсионната възраст в Словакия е сред най-ниските в Съюза. Последните корекции в пенсионната система до голяма степен са краткосрочни и *ad hoc*.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁽²⁾ Нетните разходи на държавното управление се състоят от общите държавни разходи с изключение на разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от фондове на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Брутото образуване на основен капитал, финансирано от държавата, се разсрочва през 4-годишен период. Дискреционните мерки по отношение на приходите или предвидено от закона увеличаване на приходите са взети под внимание. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, се нетират.

- (10) Данъчните измами и избягването на данъци намаляха и се полагат усилия да се повиши доброволното спазване. Подобреното събиране на данъците значително намали съществуващата в миналото голяма разлика между потенциалните и реално събраните приходи от ДДС. Ограничаването на измамите с ДДС изглежда имаше положително въздействие и върху събирането на корпоративния подоходен данък. Финансовата администрация се съсредоточава върху подобряването на спазването на разпоредбите за ДДС, особено чрез одит. В същото време се разглеждат несвързани с одит дейности, за да се засили доброволното спазване на данъчното законодателство.
- (11) Въпреки положителните промени на пазара на труда, произтичащи от доброто икономическо възстановяване и стабилното създаване на работни места, дълготрайната безработица продължава да бъде проблем. Процентът на дълготрайната безработица продължава да бъде един от най-високите в Съюза. Тя засяга в особено голяма степен маргинализираните роми, нискоквалифицираните работници и младите хора. Освен това продължават да съществуват регионални различия — процентът на безработицата в Източна Словакия продължава да е два пъти по-висок от този в Братислава. Участието на възрастните в ученето през целия живот и остават ниски възможностите за втори шанс за образование. Въпреки мерките за насърчаване на нископлатените работници да работят и текущата реформа на публичните служби по заетостта, все още са налице трудности при въвеждането на индивидуализирана подкрепа на трайно безработните и уязвимите групи, причинени, наред с другото, от високата работна натовареност. Планът за действие на Словакия относно интеграцията на трайно безработните лица, до голяма степен финансиран от Европейския социален фонд, се стреми да поправи това чрез всеобхватен подход към персонализирани услуги. Това ще се постигне чрез предоставяне на специализирани консултации, нова система за профилиране, сътрудничество с частните агенции по заетостта и въвеждането на целеви програми за обучение, създадени от работодателите въз основа на потребностите на регионалните пазари на труда. Участието на ромите на пазара на труда в Словакия е много ниско, а напредъкът в увеличаването на заетостта им е бавен. Ниските нива на образование и умения и дискриминацията са фактори, допринасящи за слабото им участие на пазара на труда. Ниският дял на заетост сред жените в детска възраст е отражение на дългия родителски отпуск (до три години), който рядко се взема от мъжете, недостига на детски заведения, особено за деца под тригодишна възраст, и ограниченото използване на схеми за гъвкаво работно време.
- (12) Образователната система не е достатъчно насочена към увеличаване на икономическия потенциал на Словакия. Образователните резултати и равнището на основните умения продължават да бъдат разочарование по международните стандарти и се влошиха допълнително през периода 2012—2015 г. Освен това все още продължават силните регионални различия. Слабите резултати са свързани главно със силното въздействие на социално-икономическия и етническият произход на учениците, с проблеми на равнопоставеността, достъпа и възможността за включване, както и с относително ниската привлекателност на учителската професия. Независимо от увеличението на заплатите на учителите на два етапа през 2016 г. (с 4 % през януари и с 6 % през септември) и допълнителното увеличаване на заплатите, планирано за периода 2017—2020 г., неконкурентоспособните условия на заплащане и ограниченото непрекъснато обучение на учителите са сред факторите, които пречат професията до голяма степен непривлекателна, особено за евентуалните млади преподаватели и тези, пребиваващи в по-силно развитите региони на страната. Наскоро приетото законодателство за борба със сегрегацията на маргинализираните ромски общности все още предстои да бъде изцяло изпълнено, за да се постигнат положителни промени и да се увеличи тяхното участие в приобщаващото общо образование, със специален акцент върху образованието и грижите в ранна детска възраст, както и върху предучилищното образование.
- (13) Словакия в момента модернизира публичната си администрация, но корупцията продължава да бъде предизвикателство. Възприемането на корупцията остава високо и действа като значителна пречка за стопанската дейност. Механизмите за контрол и прилагане на антикорупционните правила все още изглеждат неадекватни, а инициативите за политики относно подаването на сигнали за нередности и дружествата „пощенски кутии“ не са достатъчни за разрешаване на проблема. Освен това практиките за възлагане на обществени поръчки не отговарят на най-добрите практики в много области. Разработват се мерки за обучение на персонала, за да се въведе по-ефективна система за обществени поръчки. Конфликтите на интереси, персонализираните тържни спецификации и прекомерното използване на критерия за възлагане на офертата с най-ниска цена продължават обаче да бъдат безпокойство и водят до ограничена конкуренция въз основа на качеството. Слабостите при възлагането на обществените поръчки постоянно се сочат като фактори, които засягат ефективното разпределение на публичните ресурси.
- (14) Често променящата се законодателна среда затруднява и оскъпява задачата на дружествата да спазват законодателството и регулаторните процеси, а механизмите за несъстоятелността често се считат за недостатъчно благоприятни за бизнеса. Неотдавна беше създадена междуведомствена работна група за бизнеса, оглавявана от държавния секретар на Министерството на икономиката, и се очаква до юни 2017 г. групата да представи предложения за мерки за подобряване на бизнес средата. Продължават да съществуват значителни регулаторни пречки в сектора на бизнес услугите в Словакия. През януари 2017 г. бяха предоставени специфични насоки за всяка професия за решаването на този въпрос в съобщението на Комисията относно препоръките за реформи при регламентирането на професионалните услуги, като част от пакета от мерки за преодоляване на пречките на пазарите на услуги.

- (15) Подобряването на ефективността, включително независимостта, на съдебната система продължава да бъде предизвикателство за Словакия, въпреки че се полагат усилия за отстраняване на слабостите. Опасенията относно ефективността и независимостта на съдебната система обаче продължават. Освен това публичната администрация все още е неефективна, с недостатъчен капацитет и е фрагментирана. Приемането на стратегията за управление на човешките ресурси през октомври 2015 г. и неотдавнашното приемане на Закона за публичната служба са стъпки в положителна посока. Новият политически независим Съвет за публичната служба ще наблюдава прилагането на принципите на Закона за публичната служба, както и етичния кодекс на държавните служители. Сложната, непрозрачна регулаторна рамка усложнява отношенията между заинтересованите страни на енергийния пазар. Неотдавнашните промени при определянето на тарифите за разпределение показват непрекъснато политическо и бизнес влияние. Очаква се да намалее независимостта на регулаторния орган на енергийните цени след приемането на законодателство, с което на правителството се предоставя изключително право да номинира председателя на регулаторния орган и се предоставя на министерствата на икономиката и околната среда правото да започнат съдебно производство за определяне на цените.
- (16) В рамките на европейския семестър за 2017 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Словакия и го публикува в доклада за страната от 2017 г. Тя оцени също програмата за стабилност за 2017 г. и националната програма за реформи за 2017 г., както и предприетите последващи действия във връзка с препоръките към Словакия, отправени през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива бюджетна и социално-икономическа политика в Словакия, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнище ЕС към бъдещите решения на държавите членки.
- (17) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2017 г., като становището му ⁽¹⁾ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу.

ПРЕПОРЪЧВА на Словакия да предприеме следните действия през 2017 г. и 2018 г.:

1. Да положи значително фискално усилие през 2018 г. в съответствие с изискванията на предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж, като отчита необходимостта от укрепване на текущото възстановяване и гарантиране на устойчивостта на публичните финанси на Словакия. Да подобри разходната ефективност на системата на здравеопазване, включително чрез прилагане на проекта за ефективност на разходите.
2. Да подобри мерките за активизиране на групите в неравностойно положение, включително чрез изпълнение на плана за действие за трайно безработните лица, както и чрез предоставяне на персонализирани услуги и целево обучение. Да подобри възможностите за заетост за жените, особено чрез засилване на достъпните и качествени грижи за децата. Да подобри качеството на образованието и да увеличи участието на ромите в приобщаващото общо образование.
3. Да подобри конкуренцията и прозрачността при обществените поръчки и да засили борбата срещу корупцията чрез по-стриктно прилагане на съществуващото законодателство. Да приеме и изпълни всеобхватен план за намаляване на административните и регулаторните бариери пред предприятията. Да подобри ефективността на съдебната система, включително чрез намаляване на продължителността на гражданските и търговските дела.

Съставено в Брюксел на 11 юли 2017 година.

За Съвета

Председател

T. TÕNISTE

⁽¹⁾ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.